GAZETA KRAKOWSKA

Nro 93.

Z Krakowa dnia 19 Listopada 1823 Roku we Srodę.

Z Warszawy d. 10 Listopada.

JO. Xiąże Namiestnik Królewski wyiechał wczoray z stolicy tuteyszey na czas krótki w Woiewództwo Kaliskie.

Do Redaktora Gazety Warszawskiey.

Kiedy Rząd tak silnie dąży do podniesienia przemysłu w kraiu naszym; prywatni właściciele uyrzeli iuż w tym nowym zawodzie obszerną i pełną nadziei przestrzeń i poznali całą ważność wielkich zamiarów. Przekonywamy się, iż w naszym kraiu szczere usiłowania Rządu, zawsze gorliwie wspierane bywaią przez obywateli. Rząd wskazał drogę i źródło nowych bogactw, a iuż mieysca, przed kilką laty okryte lasami lub bez użytku zostaiące, inną przybrały postać; bo dziś wznoszą się tam miasteczka lub kolonie zamieszkiwane przez rzemieślników z zagranicy przybywaiących; nadto widziemy wiele rzeczy z niemnieyszą doskonałością wyrabianych na Polskiey ziemi, iak za granicą. Teraźnieysza wystawa płodów przemysłu kraiowego i częste opisy rozmaitych rękodzielni, umieszczane w Gazecie WMPana, zapewniaią o rzetelności wniosków naszych. Te usprawiedliwiemy ieszcze; WMPan pozwolisz mieysca w swoiey Gazecie opisowi kilku rękodzielni, które tak z istoty rzeczy, iak i z gorliwości ich założyciela, godne są publiczney wiadomości, a o których dotąd z podziwieniem naszem żadne pisma nie wspomniały.

Wielmożny Złotnicki obywatel Woiewództwa Kaliskiego, w swoiey maiętności Zduńskawola nazwaney, o milę od Sieradza leżącey, przed dwoma laty założył kilka rękodzielni, w których teraz przeszło 300 rozmaitych rzemieślników pracuie. Samych sukienników iest 140, którzy przez dziedzica wspomnioney wsi wprowadzeni zostali z Duny, Margoninu, Goldberga, Grünberga, Saganu, Seidenberga, Görlitza, i innych Pruskich miasteczek, wsławionych fabrykami sukien. Rękodzielnia ta ma iuż czterech postrzygaczów sprowadzonych z Pocztdamu i z Kotbusa; ci postrzegaią sukna na sposób Holenderski i daią naylepszą apreturę. Jest przytem kilku farbierzów takoż z Pruss przybyłych, dla których zostały urządzone obszerne farbiernie. Znayduią się dwa folusze wodą poruszane, ieden na cienkie, drugi na

ordynaryyne sukna. Rękodzielnia ta opatrzona w potrzebne machiny, staraniem gorliwego dziedzica ciągle się powiększa; i co do dobroci wyrabianych sukien, ta obecnie nie ustępuie nawet zagranicznym. Widzieliśmy na mieyscu piękne sukna z fabryki Zduńskowolskiey, na cztery talary łokieć. Chociaż nie dawno iak wspomnieliśmy została założona; w roku bieżącym wyrobiono już w niey do 4ch tysięcy postawów sukna w rozmaitych gatunkach i kolorach. Kommissyia Rządowa Woyny zawarła umowę z W. Złotnickim o dostawienie trzechset postawów sukna w kolorze szaraczkowym dla woyska Polskiego. Rząd który tak silnie wspiera chwalebne usiłowania obywateli, zapewne i nadal nie przestanie tey tak użytecznie wznoszącey się rekodzielni, zaszczycać swoiem zaufaniem.

Tamże oprócz fabryki sukienney znayduie się iuż dwadzieścia warsztatów, w których płóciennicy przybyli z Reichenbachu, Neusaltzu, Saganu i innych miast Niemieckich, wyrabiaią płótna, nankiny, kartuny baśćki i korty. W. Złotnicki zaymuie się teraz powiększeniem do sześćdziesięciu liczby warsztatów płóciennych. Do bielenia płócien wystawiono iuż dom i zamówiono blicharza z Pruss; urządzono przytem magiel dla gładzenia płótna i nadania mu lustru. Zduńskawola ma iuż i pończośnika. Tego, z trzema warsztatami, dziedzic sprowadził ze Szląska z Sprotaw, i opatrzył go w znaczny zasób na pierwszy zakład. Już na machinach z sobą przywiezionych robi ten fabrykant pończochy, trykoty, a nawet kamasze woyskowe może wyrabiać.

Tak znaczny napływ cudzoziemców do iednego mieysca, ułatwia rolnikom nawet okolicznym spieniężenie prędkie produktów. Przed dwoma laty wieś Zduńskawola ledwo dwieście kilkadziesiąt mieszkańców w sobie mieściła; dziś ma postać miasteczka porządnie zabudowanego i liczy przeszło tysiąc mieszkańców. Wszyscy rzemieślnicy sprowadzeni staraniem i kosztem dziedzica, teraz nawet pobieraią ciągle forszusza znaczne w wełnie i w pieniądzach. Większa część rzemieślników już się zabudowała.

Sukiennicy i płóciennicy maiący chęć budowania się, są pewni pomocy ze strony dziedzica; każdy bowiem dostaie na ten cel roli w dobrym gatunku morgów 3 i pastwiska morg ieden, drzewa przydatnego do budowli sztuk dziesięć, cegły paloney dwa tysiące sztuk i w gotowiźnie 27 talarów, a to wszystko darmo i bez żadnego zwrotu; zostaie nawet nadal wolnym ze strony dziedzica od wszelkiey opłaty przez lat 3; po upłynieniu których, za to wszystko rocznie opłaca dziedzicowi nie więcey iak zło: Pol: 19, lub dukat ieden w złocie, tytułem czynszu; nadto cztery złote na posełki pocztowe. Dobrodzieystwo to buduiący się maią zapewnione sądownie dla siebie i dla swoich następców.

Tyle pomocy ze strony dziedzica i tak umiarkowane warunki, przekonywaią o szczerych chęciach, jakie ma ten szanowny obywatel do przyłożenia się z swoiey strony do rozszerzenia przemysłu w kraiu naszym. Kto działa z taką gorliwością, może bydź pewnym względów opiekuńczego rządu i szacunku ziomków.

M. A. P.

Z Petersburga d. 12 Października. d. k.
(Z Kuryiera Litewskiego.)

JW. Senator Soymonow i Doktor Fuchs, Professor medycyny w Uniwersytecie Kazańskim, odprawili niedawno podróż do gór Uralskich, która stanie się użyteczną, równie dla dobra nauk, iako i rządu. Uczeni ci zwiedzili kopalnie złota, które zostały odkryte w ostatnich trzech latach. Uznali oni, iż kopalnie, leżące na wschód Uralu, są daleko bogatsze od kopalni, na przeciwney stronie położonych. Pierwsze rozciągaią się od Wierchoturya do źrzódła rzeki Uralu. Lecz mieysca, gdzie złoto zdaie się bydź nayobfitszym, są w kopalniach Niżneżylskiey i Kucztumskiey, na przestrzeni około 300 wiorst. Kopalnie te są prawie na powierzchni ziemi, pod darniną, a glina zawieraiąca złoto, iest o kilka arszynów głębiey. Otrzymuie się złoto przez mycie piasku, która to robota tak iest łatwa, że do niey małych tylko chłopców używaią. Kruszec ten ukazuie się w ziarnkach odosobnionych, a niekiedy w pepitach albo massach, do sześciu mark ważących. Lecz pospolicie otrzymuie się pięć zołotników (⅓ łóta) ze stu pudów gliny. Sam tylko obywatel P. Jakowlew, w którego maiątkach odkryte zostały teraz dopiero kopalnie naybogatsze, przysłe w tym roku do mennicy Peterburgskiey 30 pudów złota. Inne kopalnie Uralskie dostarczą w ogóle 130 pudów. A co iest samym tylko początkiem. Doktor Fuchs donosi, iż złoto zdaie się bydź początkowie zmieszane z grinszteinem Wer.e-rà, talkiem łupkowym, serpentinem i rudą żelazną brunatną i t. d., i że te istoty rozkładaiąc się, zostawiły go w stanie wolnym. Przydaie on w liście swym do JW. Machnickiego, Kuratora Uniwersytetu Kazańskiego, że bogactwa kopalne gór, przez niego zwiedzanych, równie są rozmaite, iak niezmierne. Znaleziono tam platynę, korund albo spat dyamentowy, inne ieszcze kruszcze, tudzież kamienie drogie Ameryki i Indyy. P. Fuchs w ostatnich tych odkrył nowy kamień, zbliżaiący się do szafiru, który nazwał Soymonitem (Soimonite) ku chwale uczonego mineraloga i Senatora Soymonowa. Łatwo iest wnieść każdemu, że Uniwersytet Kazański wzbogaci swoie zbiory, rzeczami tak nowemi iak kosztownemi. Ale nie sam tylko Uniwersytet użytkować będzie ze śledzeń i odkryć P. Fuchsa. Professor ten w krótce ma ogłosić opisanie podróży swey do gór Uralskich, w którem obięte będą, nietylko postrzeżenia iego w historyi naturalney w powszechności, ale też statystyka kraiu przez który przeieżdżał i starał się poznać.

Od granic Hiszpańskich d. 31 Października.

Wszyscy zostaiący ieszcze w więzieniu w Baionie zbiegli Francuzi prowadzonemi są przed sąd woyskowy do Tuluzy. W Perpignanie zaprowadzony został takiż sąd.

W Baionie naięto 5 okrętów, które powieść maią żywność do Kadyxu. Miasto to ma bydź na długi czas opatrzone w żywność dla 8 do 10.000 ludzi osady.

Margr. Villavias oczyścił się z zarzucanych mu politycznych mniemań.

Xiężna Alba w powrocie swoim do Hiszpanii przeieżdżała przez Baionę.

(2)

Z Madrytu d. 28 Października.

D. 23 b. m. odiechał N. Krol z rodziną swoią z Sewilli i przybył do Carmona. Tu wydał J. K. M. wyrok w treści: że lubo historyia uwieczni czyny Xcia Angouleme, serce iego pragnie iednak okazać mu publiczną wdzięczność i następnem pokoleniom podać za przedmiot do uwielbienia. Stanowi zatem, iż w Madrycie wysokiemu Xciu Angouleme i walecznemu iego woysku wystawiony bydź ma wspaniały pomnik, którego ułożenie poleca akademii S. Ferdynanda

Rodzina Królewska przybyła d. 24 do Kordowy. Obiad iadła w Luisiana, gdzie mieszkańcy pięknie swe domy przybrali. W drodze napotkali ią ochotnicy z Cubelleria i aż o cwierć mili przed Eciia odprowadzili, gdzie piechota zaprowadziła ią do Królewskiego mieszkania. W Eciia wydał Król wyrok, w którym wyraził: iż poczyni rozporządzenia częścią dla wynagrodzenia poddanych za dobre postępowanie podczas rewolucyi, częścią dla pokrycia zapomnieniem tego co zaszło, i ukarania głównych hersztów, którzy na iego ułaskawienie nie zasługuią. Aże wydać się maiace w tey mierze wyroki wymagaią dokładney rozwagi, przeto otoczony światłemi swoiemi radcami wyda ie w Madrycie. Królewska iego wola, którą obiawi, zgodną bydź ma z wrodzoną iego łagodnością, bezpieczeństwem tronu i względami na wysokich iego Sprzymierzyńcow.

Xże Jnfantado, Naczelnik gwardyi Królewskiey, mianowany znowu iest prezesem rady Kastyliyskiey.

Na odebrane przez Nuncyusza Papiezkiego doniesienie o obiorze nowego Papieża, rozkazał J. K. M. aby w wszystkich kościołach państwa odśpiewane zostało uroczyste *Te Deum* i przez trzy wieczory odbyło się publiczne oświecenie, podczas których dni Dwór znaydować się będzie w gali.

Morillo posłał z Koruny do Króla adres, w którym swoią i Galicyi radość z uwolnienia J. K. M. wynurza, ponieważ iedynie pod oycowskim Rządem wybranego od Boga Ferdynanda zagoionemi bydź mogą rany, które nieszczęścia, błąd i zbrodnie oyczyznie zadały. Pokłada nadzieie, iż zobaczy oyczyznę uszczęśliwioną i zapewnia J. K. M. o swey i woyska swoiego gotowości do walczenia przeciw nieprzyiaciołom J. K. M. iak iuż raz uczynił, ieżeliby iescze wypadła potrzeba.

D 30 b. m. przybędzie tu Xże Angouleme, a d. 5 Listopada uda się na powrót do Francyi.

Mówią, iż władza nasza złożyć chce w hołdzie temu Xciu szpadę w wartości 75,000 Fr. i urządzić na czas iego tu pobytu wielki bankiet, bal i inne publiczne uroczystości. Wszystkie korporacyie miasta wezwane także są do obchodzenia uroczyscie przybycia tu N. N. Królestwa. Jedna tylko z braku pieniędzy wymówić się od tego miała. Rachuią, iż koszt na to wyniesie do 1 mill. realów.

Minister sprawiedliwości udzielił Prezesowi rady Królewskiey wydaną pod d. 22 Września uchwałę, w którey zaleca, z powodu wśliznionego podczas rządu Stanów zepsucia obyczaiów, ścisłe zachowanie Królewskiego okolnika z d. 22 Lutego, który opiewa: Wolą iest Króla, aby rada iego na usunięcie publicznego zgorszenia i przestępstw szczególnieyszą dawała baczność, które daią

się widzieć w samowolnych rozwodach, rozwiozłym życiu zamężnych osób, utrzymywaniu nałożnic i niezachowaniu świąt. Niedorzeczne rozmowy, obrażające mowy sługi Religii i nieprzystoyne zachowywanie się w kościołach wymagaią szczególnieyszey baczności, i J. K. M. wkłada obowiązek na Sędziów, aby duchownych i plebanów w oycowskich ich napomnieniach względem tego zgorszenia wspierali przepisami ustaw.

Jenerałowie Larochejaquelin i Bourk wyiechali z Madrytu.

Riego poprowadzony dziś został przed drugi trybunał alkadów. (Pogłoska w Baionie o iego śmierci była zatem zmyśloną.) W długim akcie oskarżenia, w którym wyliczone są wszystkie iego przestępstwa, obwiniony iest o zbrodnią przeciw kraiowi, z dodatkiem: iż cały naród Hiszpański żąda zemsty. Z tego powodu sprawa iego ma bydź wkrótce ukończoną. Za obrońcę przybrał sobie znakomitego Patrona i Mowcę P. Camproneno.

Zapewniaią, iż Ballasteros iest uwięziony, i niemógł żołnierzy swoich zbuntować, ponieważ wcześnie rozbroionemi zostali.

Po wyieździe Króla z Kadyxu wydano tam 8000 paszportow. Gubernator uznał wydane pod dawnym rządem przez Valdesa za nieważne i chcący wyieżdżać musieli starać się o nowe. Byli Ministrowie Jaridiala i Calatrava udali się do Londynu.

Podług ostatnich listów z Gibraltaru wielu uszłych tam deputowanych Stanów odpłynęli do Tangeru nad brzegami Afryki.

Z Lizbony d. 20 Października.

N. Król zniosł wyrokiem na wyspach Azorskich wszystkie sprawy pochodzące z mniemań politycznych, chociażby nawet czynami były poparte. Rozumie się przed ostatnią zmianą rzeczy.

D. 12 b. m. przybył tu Lord Beresford i udał się zaraz do Króla. Przy wysiądzeniu na ląd przyięty był przez wielu znakomitych officerów i cywilnych osób.

Poseł Francuzki dał tu d. 11 wielki obiad z powodu oswobodzenia N. Króla Ferdynanda VII, na którym znaydował się Jnfant Michał i ciało dyplomatyczne.

Wyrokiem z d. 25 Września Król upoważnił Ministra Sbarbowego Hr. Povoa do zaciągnienia nowey pożyczki 20 mill. krusadów. — Drugiem wyrokiem postanowił Monarcha za wysłuchaniem zdania swey rady powiększyć cło wchodowe póki stała taryffa nie będzie ustanowiona. Podwyższenie to przeznaczone iest na opłacenie prowizyi od nowey pożyczki, ponieważ fakcyia, która przez trzy lata rządziła królestwem zupełnie Skarb wyniszczyła.

Rocznica urodzin Jnfanta Piotra (Cesarza Brazyliyskiego) obchodzona tu była z naywiększemi uroczystościami.

Woienny bryg Jnfant Michał przywiózł tu z Maranhao smutną wiadomość o dokonaney tam rewolucyi.

Port tuteyszey iest znowu dla przywozu obcey pszenicy otworzony.

Ces. Rossyyski Vicekonsul w Pernambuko, który tu w prywatnych swoich sprawach przybył, udał się do Ces. Rossyyskiego Posła po otrzymanie nowych zleceń, ale mu odmowione zostały, ponieważ N. Cesarz nie chce w żą-

dne wchodzić stósunki z teraźnieyszym rządem Brazyliyskim.

Z Paryża d. 4 Listopada.

Wielka główna kwatera woyska naszego pomknęła się d. 28 Października przez Villiambia i Madrydejos do Templeque.

Kapitulacyia Barcelony lubo nie iest urzędownie oznaymiona, ma ieinak bydź pewną. Okręty zamykaiące ią, słyszały w nocy z d. 25 na 26 Października głos dzwonów i bębnów, a z rana odebrały doniesienie, że to było oznaymieniem zawartego rozeymu, co około południa poświadczył wystrzał z dział na wałach Barcelońskich. — Mina, któremu tę kapitulacyią przypisać należy, dał podług doniesień z Barcelony wprzód ieszcze poznać swoie uczucia, kazawszy Naczelnika głównego sztabu Albo, przesadnego rewolucyionistę, który usiłował lud i milicyie zbuntować, uwięzić, i następuiącą wydał odezwę:

« Mieszkańcy Barcelony! kilku obłąkanych ludzi, których musieliśmy nieczynnemi zrobić, usiłowali onegday publiczną spokoyność przerwać w sposobie, który nigdy nie doprowadziłby rzeczy do pożądanego celu. Przezorny i stałego będąc charakteru, przekonałem ich o ich niemożności i oszczędzałem aż do chwili, w którey widziałem, iż należy ostrzeyszych użyć środków, przez sprawiedliwość wskazanych i wczoray uskuteczniionych, Mieszkańcy Barcelony! iestem kontent z waszego postępowania i spodziewam się, że mi zaufacie. Okoliczności są tego rodzaiu, iż każdy nie posiadaiący nawet osobliwszey przenikliwości poznać ie może; postępowanie więc moie zastósowane będzie do dobrze zrozumianey potrzeby oyczyzny, a wdzięczność moia dla mieszkańców tego pięknego miasta skłoni mnie nawet do poświęcenia moiey osoby, ieżeli tego wypadnie potrzeba, gdyż wszystko nakoniec ginie, oprócz czynów, w czem póki żyć będę przewodniczyć mi będzie mądra przezorność, Spokoyności, iedności i ufności w zarządzaiących władzach; tego iedynie żądam i żądać będę. Sądzić z tego możecie, czyli w teraźnieyszem przykrem położeniu wasz współobywatel i jenerał nie dopełnił nayświętszego obowiązku — W Barcelonie d. 22 Października 1823. Ezpozy Mina. „

Mimo tego iednak nieprzyiacielskie kroki na morzu przed Barceloną nie ustały do 26 i okręty nasze zabierały wypływaiące z tego portu okręty D. 24 nawet uciekło z Barcelony kilka osób lękaiących się bombardowania. — D. 27 nastąpić miał ostateczny układ względem osadzonych ieszcze przez konstytucyyne woyska twierdz w Katalonii.

Dziennik Gwiazda zawiera wiadomość o poddaniu się twierdzy Badaioz.

Dziennik Goniec Francuzki donosi, iż stósownie do zawrzeć się maiącey z Hiszpaniią umowy ustanie od 1go Listopada miesięczna wypłata posiłkowych pieniędzy dla Rządu Hiszpańskiego w kwocie 1 mill; 200,000 Fr. i płacenie żołdu dla woyska Królewskiego, i że 40,000 Francuzów pozostanie w Hiszpanii, którym Francyia płacić będzie żołd pokoiowy, a Hiszpaniia dostarczać żywności, kwater i innych potrzeb.

Słychać, iż tuteysza narodowa gwardyia chce Naczelnikowi swemu Xięciu Reggio (Marsz: Oudinot) za powrotem z Hiszpanii ofiarować honorowy pałasz. — Wczoray przybył od woyska z Hiszpa-

nii Hr. Bethizy i stawiony był przed rodziną Królewską.

W Brest przybyłem na powrót z Kadyxu woyskom wystawioną została brama tryumfalna, i wniyście ich do miasta obchodzone było rozmaitemi uroczystościami.

Prezes rady Ministrow, P. Villelé, d. 30 z. m. dał dyplomatyczny obiad na który wszyscy Ministrowie zaproszonemi byli.

Nayśn: Król wynadgradzaiąc zasługi zmarłego Delambre względnie nauk i umieiętności, wyznaczył wdowie iego 500 Fr. dożywotniey pensyi, a byłym Administratorom telegraficzney linii Janowi Chappe i Piotrowi Chappe, pierwszemu 4255 Fr. a drugiemu 2252 Fr.

Marszałkowie polni Maringone i Berge wyniesionemi są na jenerałów poruczników.

Od przybycia nowego Biskupa Bonald do Puy (w depar. wyższey Loary) zamiast świeckich umieszczonemi są przy tamteyszey szkole duchowni professorowie, wyiąwszy professora matematyki, który pozostał.

P. Currier d. 30 w południe został tu na publiczney ulicy przez policyianów zatrzymany i do prefektury zawieziony. Nazaiutrz rano sędzia delegowany przeyrzał wszystkie iego papiery, a nie znalazłszy w nich nic podeyrzanego P. Courrier został uwolniony.

O smutnem zakończeniu życia byłego Króla Neapolitańskiego, Joachima Miurat, wyszło tu także pisemko, wyimek przez Leonarda Callois z pamiętników Jenerała Coletta Neapolitańskiego Ministra woiennego za rządu konstytucyynego.

Wyszło tu z druku przez Auberta Vitry tłumaczenie z Niemieckiego na ięzyk Francuzki pamiętników Göthe, z ważnemi przypiskami o sławnych Niemieckich pisarzach, &c.

Z Londynu d. 1 Listopada.

Wieść o nowym kongressie zniżyła wczoray papiery o pół od sta, ale dziś doszły znowu do dawney ceny.

Wczoraysza Gazeta Goniec zapewnia z wiary godnego źródła, iż wszystkie polityczne pytania względem byłych Hiszpańskich osad w południowey Ameryce miały bydź na oddzielnym kongressie roztrzygnione, a przynaymniey Francyia uczyniła tę propozycyią naszemu Rządowi, ale nie przychylił się do niey. "Czyli to (dodaie taż gazeta) zrobi iakową zmianę w początkowym planie lub nie, wiedzieć niemożna. Lecz zdaie się, iż Ministrowie nasi nie zboczą z drogi, którą dotąd postępowali, i całą uwagę zwrócą na użytek handlu Angielskiego."

Gazeta *Morning-Chronicle* cieszy się iż Ministrowie czynią przynaymniey przygotowania do postawienia Anglii w stanie w przypadku napaści bronienia się własnemi żywiołami. Gazeta zaś Goniec na zbicie tego twierdzenia, powiada: iż w przyszłym Parlamencie żądane tylko będzie pomnożenie etatu morskiego o 5000 maytków, to iest o tyle, ile rozszerzenie stosunków handlowych z południową Ameryką i ostatnie zdarzenia na Demerary wymagaią.

Królewic Xże Susexu zachorował.

We wtorek P. Wynn wprowadzi nowo mianowanego Lorda naywyższego sędziego w Kalkucie, P. Puller do J. K. Mci w Windsor.

Wiadomość nadeszła w liście od Ajenta Jones z Bogata sprawiła na giełdzie

radość. Kongres Rzeplitey Kolumbiyski uznał pożyczkę P. Zea; wierzyciele dowieść tylko maią, iż P. Zea zaliczyli pieniądze dla Rzeplitey.

Wczoray rano umarł tu Dyrektor wschodnio-indyyskiey kompanii, P. Grant w 81 roku życia. Urodził on się w północney Szkocyi i posiadał znaczne dobra w hrabstwie Jnvernes.

Jenerał Lallemand umarł d. 15 Września w Bordentown, (New-Jersey w północney Ameryce.)

Nowoiorkska gazeta pisze: Summa którą w Hawannie dla Stanów Hiszpańskich zbierano doydzie pewnie do 150,000 dolarów; Biskup tamteyszy złożył na ten cel około 5000 dol. a 60,000 posłano iuż do Hiszpanii.

D. 26 z. m. Lord Prezydent Dubliński podszedł w iednym domu 120 ludzi zebranych, z których 70 uciekło. Cel ich zgromadzenia nie iest ieszcze wiadomy.

Podług prywatnych listow z Paryża Xże Talleyrand, którego pismo Sawarego obwinia, że on był przyczyną okropney śmierci Xcia Enghien, czynił co tylko mógł, dla odwrócenia druku tego pisma; udawał się nawet do Króla, ale nadaremnie.

P. Schlegel znayduie się tu od kilku tygodni i czyni wypisy z rękopismów Sanskrit.

Przeszłoroczne prywatne składki dla cierpiących głod w wschodnich i zachodnich prowincyiach Jrlandyi ludzi wynosiły w Anglii 35,000 Fs. Parlament wyznaczył na tenże cel 300,000, a w Jrlandyi zebrano 15,000 Fs.

Niektóre z pism naszych zawieraią ieszcze następuiącą okoliczność do historyi o poddaniu się Kadyxu: Admirał Valdez dowodził iak wiadomo okrętem, który zawiózł Króla i rodzinę iego do Puerto Santa Maria. Miał naywiększą sposobność zapewnienia na przyszłość losu swego, ale przeniosł powrót do Kadyxu. Nazaiutrz odebrał list od Xiędza Saez pod d. 1 Października, w którym rozkazał mu w imieniu Króla oddać wyspę Leon i Kadyx Francuzkiemu woysku. Valdez niewiedząc, że X. Saez iest ministrem, odpisał: iż nie uczyni tego iak tylko na własnoręczny rozkaz J.K.Mci. D. 2 Października przysłał mu X. Saez takowy rozkaz i Kadyx został oddany. Tegoż dnia rozkazał Król X. Saez, swoiego spowiednika ogłosić pierwszym swoim ministrem.

Admirał Brazyliyski Lord Cochrane przybył d. 2, Października rano na brygu Partridge do Liwerpoola i o godzinie 10 wysiadł na ląd. Cel iego przybycia nie iest wiadomy.

Tuteyszy związek za Grekami zbiera ciągle pieniężne składki. Podług naynowszego ogłoszenia wynoszą dotąd 7100 Fs.

Redaktor pisma *Sunday Times* został przez sąd przysięgłych za umieszczenie: " że Król iest na umyśle chory,, za winnego uznany, ale wszelako łasce Królewskiey polecony.

P. Canning odebrał we czwartek uroczyście prawo obywatelstwa Liwerpoolu, przy czem miał mowę, w którey wyłuszczył politykę Rządu, który zawsze iest w gotowości do prowadzenia woyny za sprawę oyczyzny, lecz dodał: " Boże zachoway nas od powodu do niey!,,

Z Bogata (stolicy Rzepltey Kolumbiyskiey) piszą pod d. 9 Sierpnia: Boliwar udał się z Quito do Peru. — Kongres ukończył swoie posiedzenia, ale deputowani pozostaną aż do 2 Stycznia r. p. w tuteyszey stolicy, dla rozpoczęcia przyszłych posiedzeń; lecz przez ten czas pobierać będą iak gdyby trwał kongres, konstytucyią oznaczone diety. — Kongres zniósł opłatę po 5 od sta od północno-Amerykańskiego handlu. Między naszem Rządem i Rezydentem Północney Ameryki zdaie się naylepsze zachodzić porozumienie. — P. Hurtado, bogaty i poważny Mąż i członek Senatu, mianowany został na mieysce P. Ravenga Posłem w Anglii.

DODATEK
DO N.ro 93.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z Krakowa Dnia 19 Listopada 1823 Roku we Srodę.

Z Zante d. 26 Września.

Kolokotroni posiadaiący do 18 mill. Fr. własnego maiątku, miał zamysł oddać Turkom twierdzę Napoli di Romanija, którzy przyrzekli mu wynieść go za to na Xcia Morei. Układy tak potaiemnie przez obcych pośredników czynione były, iż słabe tylko podeyrzenie na Kolokotroniego padało. Oddał on Napoli rządowi Helleńskiemu, ponieważ odstąpiły go iego woyska przez rzuconą na nie klątwę przez Biskupa Helos. Maiąc wzgląd na iego zasługi, patrzano przez szpary na iego postępowanie, ale od chwili gdy iego zamysł względem Napoli stał się widocznieyszym, Maurokordato miał na niego baczne oko i nakoniec zdrady iego doszedł. Maurokordato znalazł się w chwili tego odkrycia znaglonym do oddalenia się na Hydra, ale na rozkaz rządu w imieniu oyczyzny przywołany został do obięcia prezesowstwa rządu. Kolokotroni i 12 iego wspólników są w kaydany okuci, ciąży na nich klątwa i są sądzonemi.

Z Zea d. 16 Września.

D. 12 b. m. powracaiąca Turecka flotta w liczbie 57 żaglów przepłynęła przez wody tuteysze i udała się ku Dardanellom; nie zatrzymała się przed żadną wyspą i z pośpiechem płynęła." Jpsariocka eskadra znaydowała się przed nią o mil 15, a Hydryiocka i Spezziocka w liczbie 30 żaglów płynęła za nią z pośpiechem.

Niedobitki weszłego do Liwadyi Tureckiego woyska w liczbie 2000 ludzi, ścigane przez Odysseusza, schroniły się do twierdzy Negreponte, i wsparte posiłkami, które tam tego lata Kapitan Basza wysadził, zrobiły rabunkową wycieczkę wewnątrz wyspy Eubea. Ale nie daleko łupieztwa swoie posunęły, bo Diamantis, który niedawno wspólnie z Thasos znaczne odniosł korzyści nad Turkami pod Volos w Tessalii, wysiadł w 1500 ludzi na Eubeę, złączył się z tamteyszem zbroynym ludem, Turków pobił i do zwrócenia się do twierdzy zmusił. Nie śmieli iuż Turcy czynić wycieczek do Eubea, ale pod Jussuf Berkof Baszą przedsięwzięli wyprawę do Attyki i doszli aż do góry Parnasu; lecz około 10 godzin drogi od Aten natrafili na Odysseusza, który odparł ich

wielką stratą. Większą atoli zadał im klęskę przy drugim na nich uderzeniu podczas ich ustępu przez wąwozy na Kubea. Diamantis opanował w tymże czasie zamek niedaleko od Negreponte leżący Chalkis, który góruie nad tą twierdzą, ułatwia przystęp od morza i związek lądem z twierdzą Karysto; przeto wzięcie iego przyłoży się znacznie do ściśleyszego zamknięcia Negrepontu.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

robione w Obserwatoryum Astronomicznem UNIWERSYTETU JAGIELLONSKIEGO, *w Miesiącu Listopadzie roku 1823.*

Dzień	Wysoko: Baromet:			Stan Thermometru			Hygrometr	Wiatr	Stan Atmosfery.
	rano	po poł:	wieczr:	rano	po poł:	wieczr:	rano pop. wie:	ran: p.p. w.	
15.	27 3,0	27 2,9	27 3,4	† 1.	† 2,5	† 2	100° 100° 100	SO. O. O	śnieg śnieg poch
16.	27 8.0	27 9, 7	27 10,7	† 1.	† 2.	† 1, 5	92. 88. 91	. N. S.	poch. poch. poc.
17.	27.9,6	27.9, 0	27 9,4	† 1.	† 3.	† 3	97.99. 100.	NO.O. O.	poch desz. poch.

Dnia 17 i 18 Listopada 1823 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	13	—	12	15	12	—	11	15
— *Zyta*	8	—	7	15	7	—	6	15
— *Jęczmienia*	6	15	6	—	5	15	5	—
— *Owsa*	4	—	3	24	3	15	—	—
— *Jagieł*	20	—	19	—	18	—	16	—
— *Grochu*	8	—	7	15	7	—	6	15
— *Rzepaku*	19	—	18	—	17	—	16	—

W Gdańsku dnia 7 Listopada.

Łaszt 30 Korcy wynoszący

Pszenicy	od Złp.	160	do	210
Zyta	— —	100	—	110.
Jęczmienia	— —	80	—	86
Owsa	— —	60	—	66
Grochu	— —	1 0	—	120.

Bieg Pieniędzy

W Krakowie d. 17 Listopada

Czer: Zł: Holl: monetą Courant	Złp. 20	gr. 10	
detto Cesarski	— 20	— 3	
Fryd. Pruskie	— 35	— —	
Louidor	— 37	— —	
Złoto frankówki	— 33	— —	
Szeiny Wiedeńskie za 100 .	— 226	— —	
Złoty ryński Szeinami .	— 1	— 22	

LOTERYIA KRAIOWA.

W 60 Ciągnieniu d. 19 Listopada r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

53. 6. 16. 31. 35.

Przyszłe 61 Ciągnienie dnia 26 Listopada r. b. przypada.

TEATR NARODOWY.

Jutro we Czwartek to iest d. 20 Listopada, daną będzie wznowiona wielka Komedya w 3 aktach, oryginalnie po Włosku przez sławnego Goldoniego napisana, na polski ięzyk przełożona, pod nazwiskie *Antykwmaryusz*, czyli *Piekło Domowe.*

W Niedzielę zaś d. 29 b. m. dana będzie nowa Komedya wierszem w 1 akcie, pod nazwisk: *Wykwintne Panienki*, zakończy Opera w 1 akcie, z muzyką J. Wygrzywalskiego: *Wesele na Pocieszce.*

DONIESIENIA.

Prezes Sądu Appellacyynego, Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. W skutku Reskryptu Senatu Rządzącego pod 3 Października r. b. 1823 do Nru 3589 wydanego, ogłasza, otwarty Urząd Etatowego Kancelisty przy Trybunale I. Instancyi Wol: Miasta Krakowa z Jego Okręgiem — z tym dołożeniem, aby chcący się o dostąpienie tegoż Urzędu ubiegać, prośby swoie. A legatami, zdatność i dobrą Konduitą udowodniaiącemi, opatrzone — do Preasidium Trybunału I Instancyi, do dnia 1go Grudnia r. b. 1823 zanieśli — a to w celu dalszego przedstawienia do Nominacyi.

W Krakowie dnia 7 Listopada 1823.

Nikorowicz.

Raubach, Sekr. S. A.

Kómornik Sądowy uwiadomia Publiczność, iż d. 25 Listopada 1823 r. o godzinie 9 ranney w Sukiennicach w Krakowie w Rynku stoiących, odbędzie się sprzedarz przez publiczną Licytacyą w drodze Exekucyi ruchomości, iako to: pałąka szklanego, lusterek, tualetki, lichtarzy, kanapy, stołków, filiżanek, biorka, obrusów, koszul, kaftanków, sukien, komody, i t. p. za gotowe pieniądze; maiący chęć licytowania na powyższym mieyscu i terminie znaydować się zechcą. — W Krakowie dnia 15 Listopada 1821 r.

J. Słodkowski, K. S.

Kómornik Sądowy Wszelkich Jnstancyi W. M. Krakowa i Jego Okręgu, uwiadomia Przeswietną Publiczność, iż w dniu 25 Listopada r. b. 1823 o godzinie 9 z rana w Krakowie w głównym Rynku pod L. 18tą obok targu publicznego rozpocznie się, a następnych kontynuowaną będzie Licytacya ruchomości, i ko to: Kosztowności, Mebków pokojowych, Szkła, Porcellany, Książek, Luster, Fortepianu Wiedeńskiego, różnych sprzętów, naczyń Kuchennych, garderoby, Poiazdow, Szorów, i Węgla Kamiennego. Chęć licytowania maiących z gotowemi zaprasza pieniądzmi. — W Krakowie dnia 15 Listopada 1823 r.

H. Salomoński, Kóm. Sąd.

Na dniu 16tym Grudnia 1823 r. będzie przez publiczną Licytacyą transport Soli Skarbowey w Galicyi w czterech stacyiach, to iest z Wieliczki do Kalwaryi, z Podgorza do Kalwaryi, z Dworów do Bielska, tudzież z Kalwaryi do Bielska lądem, a z Podgórza do Dworow wodą, na rok ieden, to iest od dnia 1go Kwietnia 1824, aż do ostatniego dnia Marca 1825 r. w Ces: Król: Galicyiskiey Dyrekcyi sprzedarzy Soli w Wieliczce naylepiey ofiaruiącemu w dzierżawę puszczony, a to transport lądem i wodą razem, lub też na żądanie Licytantów każden z osobna.

Warónki szczególnieysze Licytacyi transportu Soli są następuiące:

1. Ilość transportować się rocznie maiącey Soli iest:

a)	z Wieliczki do Kalwaryi	do	.	.	185,000 Cetn:
b)	z Podgórza do Kalwaryi	—	.	.	20,000 —
c)	z Dworów do Bielska	—	.	.	15,000 —
d)	z Kalwaryi do Bielska	—	.	.	205,000 — tudzież
e)	z Podgórza wodą do Dworów	40 do		.	50,000 —

Gdyby życzeniem iedney lub drugiey strony było, tę ilość Soli, którąby lądem przetransportować niemogła, wodą z Podgórza przez Dwory dostawiać, to iey wolno będzie do połowy ilości, która z Wieliczki do Kalwaryi na transport lądowy wyż wyznaczona iest, to iest do 102,000 Cetnar: iadnakowo *na swóy własny rachunek i na własne niebezpieczeństwo* wisłą przewozić, w tem razie zostałoby teyże lądem z Wieliczki do Kalwaryi, a ztamtąd do Bielska transportować się maiącey Soli tylko do 103,000 Cetn: — Jeżeliby strona transport Soli dzierżawiąca ieszcze większą iak iuż wyłuszczoną ilość Soli wodą transportować życzyła, ma się więc w Ces: Król: Dyrekcyi sprzedarzy Soli naydaley do ostatniego Czerwca 1824 r. wyraźnie oświadczyć, wiele ieszcze wodą transportować zamyśla, a-

by ta większa ilość zawczasu do składu solnego w Podgórzu przystawioną, a o tyle znowu do transportu lądowego z Wieliczki do Kalwaryi, tudzież z Kalwaryi do Bielska mniey assygnowaną bydź mogła. Rozumi się iednak samo z siebie, iż ta ilość soli, która dla transportowania wodą z Podgórza przez Dwory do Bielska żądaną będzie, *nieomylnie ztamtąd* bądź wodą przez Dwory, bądź też lądem przez Kalwaryą za tęż samę zapłatę i w tem czasie do Bielska dostawioną bydź musi, która dla transportu wodą z Podgórza przez Dwory do Bielska wyznaczona będzie.

2. Każdy chęć licytowania maiący, iest obowiązany przy Kommissyi licytacyyney złożyć Vadium Zł. R. 6000 tyczące się transportu lądowego, a Zł. R. 1000 w monecie konwencyonalney tyczące się transportu wodą, bez których to Vadiów nikt do licytacyi przypuszczonym bydź niemoże.

3. Równie także niemoże bydź uczestnikiem tey licytacyi żaden chęć licytowania maiący, któryby dokładnie wykazać niebył w stanie, że kaucyą tyczącą się transportu lądowego w summie Zł. R. 15,000 w monecie konwencyonalney w gotowiźnie, lub (z wyiątkiem iedno-procentowych obligacyi) w obligacyiach publicznych skarbowych, podług owczasowego kursu onychże wynoszących tęż summę Zł. R. 15,000, niemniey kaucyą tyczącą się transportu wodą w summie Zł. R. 2000 w gotowiźnie, lub w papierach obligacyynych, w sposób wyżey wymierzony, złożyć w stanie nie będzie. Lubo fideiussoryczne kaucye także przyięte będą, wszelako strona chcąc tem sposobem skarb zabezpieczyć, obowiązana będzie nie tylko wykazać, że hypoteka, na którą zapis zrobiony bydź ma, iest iey prawą własnością, ale także ma się wyciągiem z z tabuli (extraktem tabularnym) legalnym, o sądownie uznaney wartości hypoteki, i o zdolności onyże do zaręczenia i zapisu wyznaczoney summy, przed Kommissyą licytacyyną wywieść. Oprocz zaś wyznaczoney kaucyi strona transport Soli dzierżawiąca ma dla ścisłego wypełnienia kontraktowych warónków, całym swoim maiątkiem ręczyć.

4. Daley ma strona licytowania chęć maiąca, przed Kommissyą licytacyyną legalnie wykazać, iż do podięcia i uskutecznienia dzierżawy skarbowey w ogólności, do tego zaś interessu transportu Soli w szczególności potrzebną zdatność i zdolność posiada.

5. Ceny pierwsze (praetia fisci) są następuiące:

a) Za odwóz cetnara Wiedeńskiego Soli netto wagi z Wieliczki do Kalwaryi	11	grayc:	w K. M.
b) z Podgorza do Kalwaryi	4	—	—
c) z Kalwaryi do Bielska	14	—	—
d) z Dworów do Bielska	8	—	—
e) z Podgórza wodą do Dworów	7 ½	—	—
f) z Podgórza wodą przez Dwory do Bielska	18	—	—

Inne warónki paktowe codziennie przed rozpoczęciem licytacyi, pod czas którey publicznie obwieszczone będą, w Ces. Krol. Galicyyskiey Dyrekcyi sprzedarzy Soli w Wieliczce dochodzone bydź mogą.

6. Nakoniec ostrzega się, iż podług naywyzszych rozporządzeń offerty po licytacyi robione przyięte nie będą, oraz że akt teyże licytacyi i kontrakt po iey ukończeniu zaraz z naylepiey ofiaruiącą stroną zawarty, do zatwierdzenia naywyższey C. K. nadworney Kamerze podany bydź musi.

We wsi Płaszowie, o ćwierć mili od Krakowa w obwodzie Podgórskim leżącey, dostać można każdego czasu cetnar siana pięknego, składaiący się z 10ciu wiązek, czyli porcyy po 10 funtów wagi Wiedeńskiey, za Złpol. 1 gr. 24. Życzący nabycia takowego siana raczą udać się do mieyscowego Dyspozytora.